

Optagelse, tilvækst og foderforbrug ved færdigfodring af Leicester vædderlam med hel byg og sojaskrå eller pelleteret foderblanding baseret på tørret sukkerroeaffald

Jens Højland Frederiksen og Henning Kristensen
Afd. for Forsøg med Kvæg og Får

Sammendrag

Der blev gennemført et fodringsforsøg med to hold Leicesterlam, der havde til formål at belyse ædeadfærd, tilvækst og foderforbrug ved fodring med hel byg + sojaskrå i sammenligning med pelleteret foderblanding, hvis primære komponent var tørret sukkerroeaffald. Begge hold tildeltes langt kløvergræshø som strukturfo-

der. Det viste sig, at Leicesterlam havde let ved straks efter indbinding at vænne sig til at æde begge foderrationer. Der var en svagere stigning i tørstofoptagelsen af bygrationen end af pillerationen i forsøgsperiodens forløb, så den totale tørstofoptagelse blev betydeligt mindre af først- end af sidstnævnte ration. Det bevirkede

en signifikant forskel i den daglige tilvækst på henholdsvis 312 og 449 g daglig. I gennemsnit optog holdene henholdsvis 1.48 og 1.66 FE pr. dag af de to rationer, medens optagelsen af hø var næsten ens, 0.20 FE. De to hold forbrugte henholdsvis 4.1 og 3.3 FE (eks. hø) pr. kg tilvækst.

Det konkluderes, at Leicesterlam straks efter indbinding har let ved at vænne sig til staldfodring. Begge de her anvendte foderrationer er egnet som foder til denne race, men såvel foderoptagelse og tilvækst var bedst ved fodring med det pelleterede foder. Det vil derfor være de praktiske muligheder og prisrelationerne, som vil være afgørende for det optimale udbytte af færdigfodringen.

Indledning

Problemstillingen omkring færdigfodring af slagtelam af forskellige racer har i det sidste decennium været genstand for forsøgs-mæssige undersøgelser. Serien indledtes i 1982 med et forsøg med Texellam (Med. 404), hvor det viste sig, at lam af denne race havde svært ved at vænne sig til staldforhold og optage tilstrækkelige store foder-mængder, så acceptable tilvækster blev opnået. Dette resultat blev bekræftet i forsøget omtalt i Med. 474, der omfattede racerne Oxforddown, Texel og Marsk. Medens Oxforddownlamme hurtigt vænnede sig til at optage store foder-mængder, var Texellammene mere reserverede, idet de først mod periodens slutning optog acceptable mængder foder. Marsklammene lærte ikke i gennem hele forsøgsperioden at æde acceptable mængder af det tilbudte foder. Foderet i disse forsøg bestod enten af hel byg + sojaskrå eller primært de samme ingredienser i pelleteret form, som anvendtes ved årets individprøve for vædderlam (Beretning nr. 557).

Løsningen på problemet om tilvænnning til staldophold og høj foderoptagelse straks efter indbinding skulle eventuelt søges i sammensætningen af det tilbudte foder. Resultaterne omtalt i Med. 686 tyder således på, at krydsningslam havde lettere ved straks efter indbinding at vænne sig til at optage større mængder tørret sukkerroeffald end hel byg. Dette resultat blev bekræftet i et forsøg med Texellam (Med. nr. 800). Endvidere kan der henvises til forsøget med tilskudsfoder til lam på græs (Med. nr. 770), hvor det også viste sig, at pelleteret tørret sukkerroeffald var overlegen i forhold til hel byg.

Leicesterlam har hidtil ikke været involveret i denne type forsøg. I efteråret 1990 gennemførtes et forsøg med vædderlam af denne race, som straks efter indbinding blev tilbudt pelleterede foderblandinger med forskellig energikoncentration, hvis hovedkomponent var tørret sukkerroeffald (Med. 798). Lammene optog straks efter indbinding store foder-mængder af alle blandingerne, så her

var der tilsyneladende ingen tilvænningsproblemer. Endnu savnes et forsøg med lam af Leicesterracen til belysning af tilvænnning til hel byg.

På denne baggrund blev der gennemført endnu et forsøg i serien med det formål at belyse foderoptagelse, tilvækst og foderforbrug hos Leicester vædderlam, der straks efter fra-vænnning tages på stald med henblik på færdigfodring med hel byg + sojaskrå eller en pelleteret foderblanding, hvis hovedkomponent er tørret sukkerroeffald.

Materiale og metode

Forsøgsplan. Forsøget gennemførtes som holdforsøg med to hold, hvis behandling var:

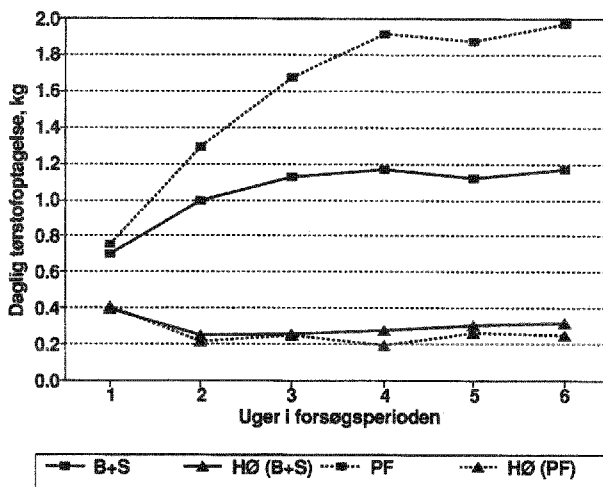
- 1 Hel byg + sojaskrå (B+S) i forholdet 86:14 og tilskud af mineralstofblanding.
- 2 Pelleteret foderblanding baseret på tørret sukkerroeffald (PF).

Forsøgsfoder og fodring. Forsøgsfoderets sammensætning og beregnet foderværdi fremgår af tabel 1.

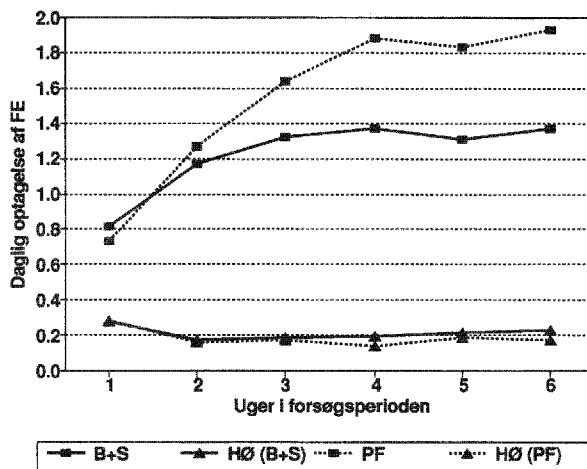
Straks efter indbinding fik begge hold fri adgang til kløvergræshø. Tildelingen af byg- og pillerationen øgedes dagligt med ca. 200 g i løbet af den første uge, hvorefter begge fodermidler var frit tilgængelige. Holdet, der fik byg + Sojaskrå fik foderet suppleret med mineralstoffer.

Tabel 1. Forsøgsfoderets sammensætning

Fodermiddel	Byg	Sojaskrå	PF.	Kl.græshø
<i>% i foder</i>				
Kl.græs hø				100
Byg	100			
Sojaskrå		100	12	
Sukkerroeffald			81	
Roemelasse			5	
Vit. + min. bl.			2	
<i>Kemisk sammensætning og foderværdi</i>				
Procent tørstof	86.3	86.0	87.4	83.3
Procent i tørstof				
Råaske	2.1	6.6	12.0	6.2
Råprotein	11.7	50.7	16.9	13.6
Råfedt	2.2	1.7	0.9	2.7
Træstof	4.4	6.8	11.4	29.9
FE/kg tørstof	1.16	1.31	0.94	0.71

Figur 1. Tørstofoptagelse i forsøgsperioden.

Figur 2. Optagelse af foderenheder i forsøgsperioden.

Forsøgsdyr. Forsøget gennemførtes med 28 renrace Leicesters vædderlam, som dels var indkøbt og dels opdrættet på forskningscentret. De blev straks efter fravæning sat på stald og klippet. De blev ligeligt fordelt på to hold, der hver for sig gik i en fællesboks med beton spaltegulv. Efter forsøgets afslutning overgik lammene til forskningscentrets bedebesætning, og derfor foreligger der ikke slagteresultater.

Resultater

Sundhedstilstand og dyrenes renhed. Vedrørende dyrenes sundhedstilstand under forsøget er der intet negativt at bemærke. Den store optagelse, som observeredes i forsøget, bevirkede, at gødningens konsistens blev blød (pølseformet afføring). Hos bygholdet var den lysebrun, medens den var sort-glinsende hos pilleholdet, hvilket bevirkede, at

lammene på dette hold fik et uacceptabelt snavset udseende. Dette var ikke så iøjnefaldende, måske på grund af afføringens farve, hos byg-holdet.

Foderoptagelse. Kurveforløbene, der viser tørstof- og FE-optagelsen i løbet af forsøgsperioden, er vist i figur 1 og 2. Optagelsen af hø aftog i løbet af en uge til 3-400 g pr. dyr dagligt og forblev derefter på dette niveau. Alleerede fra anden forsøgsuge optog begge hold relativt store mængder af begge foderrationer dog mest af pillerationen. Udtrykt pr. fysiologisk vægtenhed var tørstofoptagelsen eksklusiv hø 53 og 62 g for bygholdet og 49 og 96 g for pilleholdet i henholdsvis anden og sjette forsøgsuge.

Det totale foderforbrug og den gennemsnitlige daglige optagelse er anført i tabel 2, hvor også tilvækstresultaterne er vist. Forskellen i foderoptagelsen afspejlede sig i en tilsvarende signifikant ($p < 0.0001$) forskel i den daglige tilvækst. Som det ligeledes ses af tabel 2, var foderforbruget pr. kg tilvækst højere for byg- end for pilleholdet.

Diskussion og konklusion

Foderforbruget er beregnet både eksklusiv og inklusiv hø, for det første for at vise forskellen på beregningernes resultat, og for det andet for at kunne sammenligne med det, som er anført i tidligere meddelelser, hvor angivelser er eksklusiv hø.

De fire henvisninger til sammenlignende forsøg (Med. 686, 770, 798 og 800) har samstemmende med dette forsøg klart vist, at pilleterede foderblandinger baseret på tør-

Tabel 2. Foderoptagelse, tilvækst og foderforbrug

Hold nr. Tilskudsfoder	1 B+S	2 PF
Antal	14	14
Antal dage i forsøg	42	42
<i>Tørstofoptagelse</i>		
Forsøgsfoder, i alt	39.5+6.2	66.1
Kl.græshø, i alt	12.6	11.1
Forsøgsfoder pr. dag	0.94+0.15	1.57
Kl. græshø pr. dag	0.30	0.26
<i>FE-optagelse</i>		
FE pr. dag, eks. hø	129	1.48
FE pr. dag, inkl. hø	1.48	1.66
FE i alt		
<i>Legemsvægt og tilvækst</i>		
Vægt ved start, kg	37.9	38.1
Vægt ved slut, kg	50.7	56.5
Total tilvækst, kg	12.8	18.4
Daglig tilvækst, g	312	449
<i>FE pr. kg tilvækst</i>		
Eksklusiv hø	4.1	3.3
Inklusiv hø	4.7	3.7

ret sukkerroeaffald er overlegne i forhold til hel byg med hensyn til daglig foderoptagelse og tilvækst, såvel som tilskudsfoder til lam på græs som foder til lam på stald.

Det her rapporterede forsøg viste, at Leicesterlam havde let ved at vænne sig til staldforhold og straks optage relativt store mængder af begge foderrationer, hvorfor det må konkluderes, at lam af Leicesterracen er egnede til færdigfodring på stald med begge typer af forsøgsfoder. Det vil derfor være de praktiske muligheder og prisrelationerne, som vil være afgørende for det optimale udbytte af færdigfodringen.